

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА АКАДЕМІЯ МУЗИКИ ім. М. ГЛІНКИ

Кафедра «Історія та теорія музики»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НАРОДНА МУЗИЧНА ТВОРЧІСТЬ

Рівень вищої освіти	перший
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»

спеціалізація: «Фортепіано, орган», «Оркестрові струнні інструменти», «Оркестрові духові та ударні інструменти», «Народні інструменти», «Хорове диригування», «Академічний спів», «Естрадний спів», «Музичне мистецтво естради».

Дніпро, 2019

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА	
ПІБ	Любимова Анастасія Яківна
Науковий ступінь	
Наукове звання	
Посада	викладач кафедри «Історія та теорія музики»
Місце роботи	Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки
Адреса кафедри	м. Дніпро, вул. Ливарна, 10, каб. 224
Контакти	роб. тел. 0970954049
E-mail	natochka3110@gmail.com
Консультації	
Час	відповідно до графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри
Місце	Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки, м. Дніпро, вул. Ливарна, 10, ауд. 255

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Народна музична творчість» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» галузі знань 02 «Культура і мистецтво».

Програмою навчальної дисципліни «Народна музична творчість» передбачено вивчення основних положень із наступних питань:

- Фольклор як першоджерело музичного мистецтва;
- Історичний розвиток народної музичної творчості;
- методологія аналізу народних творів;
- організація науково-дослідної роботи;
- особливості народного музичного мистецтва нашого регіону;
- фольклор народів світу.

Закріплення отриманих теоретичних знань відбувається на лекційних заняттях та при виконанні самостійної роботи (підготовка до аудиторних занять, підготовка до контрольних заходів та опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях).

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	виконавські спеціальності		Музикознавство	
	Години V-VIII	Кредити	I-II	
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3	180	6
Аудиторні заняття, у т. ч:	46		80	
лекції				
лабораторні роботи	-			
практичні заняття	46		80	
індивідуальні заняття	-			
Самостійна робота, у т. ч:	44		100	
підготовка до аудиторних занять	20			
підготовка до контрольних заходів	10			
виконання курсового проекту або роботи	-			
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	14			
Форма підсумкового контролю	залік IV		залік II	

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчально-творчий процес на сучасному етапі відзначається увагою до відродження національних культурних джерел та поглибленим вивченням народного мистецтва. За таких умов особливо актуальним є створення навчальних програм, які передбачають поглиблене вивчення народного фольклору та фольклористики як науки, що дає змогу прослідити вплив фольклорної пісенності на творчість плеяди видатних композиторів XIX - XX ст. (мистецтвознавчий аспект), зрозуміти, яке місце посідає народна автентична творчість в сучасному культурному просторі (культурологічний аспект).

Предметом дисципліни «Народна музична творчість» є вивчення особливостей жанрового колориту народного фольклору України, у тому числі Дніпропетровщини – колиски козацької пісні та світових тенденцій розвитку народного мистецтва.

Метою викладання навчальної дисципліни «Народна музична творчість» є формування у майбутніх фахівців сучасного творчого мислення на основі знань методологічних засад вивчення фольклору, формування досвіду володіння навичками загального фольклористичного аналізу, формування професійного

підходу збирання, вивчення й пропаганди національного фольклору України – посилюючи тим самим світоглядну й теоретичну підготовку бакалаврів спеціальності «Музичне мистецтво».

Завдання. Реалізація даної мети сприяє окресленню відповідних навчально-пізнавальних проблем і завдань, які полягають у наступному:

- сформувати у майбутніх фахівців сучасного творчого мислення в контексті сучасних досягнень світової музичної фольклористики;
- узагальнити сучасні концепції фольклористики, етнокультурології, етнології і етномузикології;
- виробити розуміння функціонування фольклору в сучасних умовах глобалізації;
- ознайомити з системою фіксації, систематизації, аналізу та репрезентації польового етноматеріалу;
- сформувати розуміння особливостей побутування фольклору на території, окресленої межами Дніпропетровщини;
- визначати і теоретично обґрунтовувати функціональність структурних елементів етнокультури традицій народів Світу та України з подальшим позитивно-раціональним застосуванням фольклорного матеріалу в пасивно-побутовій, художньо-творчій, музично-виконавській та просвітницько-педагогічній практиці;
- розвинути інтерес до різних стилів національної музичної етнокультури.

Пререквізити дисципліни – «Аналіз музичних творів», «ІСМК», «Теорія музики».

Постреквізити дисципліни – «Новітні музикознавчі концепції», «Методологія наукових досліджень», «Теоретичні проблеми музики ХХ ст.».

4. КОМПЕТЕНТНОСТІ та ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Компетенстності:

1. Здатність розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
3. Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.
4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
5. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності, аргументовані знанням музичних стилів різних епох та володінням техніками, прийомами та виконавськими методиками.
6. Здатність інтегрувати професійні знання та навички і використовувати їх в процесі творчої діяльності по створенню, інтерпретації, аранжуванню, перекладу музики, звукорежисерської практики обробки звуку.

7. Здатність збирати, аналізувати та синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
8. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків для забезпечення освітнього процесу в початкових та середніх музичних навчальних закладах.

Результати навчання:

1. Використовувати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва у фаховій виконавській, композиторській, диригентській, музикознавчій та педагогічній діяльності.

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ **Всі спеціалізації (окрім музикознавства)**

Модуль 1

Тема 1. Фольклор в системі народної традиційної культури.

Народна традиційна культура. Історичні та етнічні корені традиційної культури. Область фольклору як однієї з частин народної традиційної культури. Усна природа і закономірності життя фольклору. Традиція і традиційність. Синкретизм архаїчних явищ фольклору.

Система засобів музичної виразності фольклорного твору. Поняття «мотив», «сегмент» («коліно»), «рядок», «строфа», і їх використання у етномузикознавстві. Принципи складоритмічного аналізу народної пісні. Композиція народних пісень. Особливості народного багатоголосся. Форми, жанрова обумовленість, типи фактури.

Тема 2. Поняття жанру.

Категорія «Жанр» та її тлумачення в фольклористиці. Жанр як наукова категорія. Проблема визначення жанрової специфіки народної пісні та інших форм фольклору. Жанротворчі ознаки художньої форми (структура, зміст, мова, спрямування, функція). Місце жанрової характеристики у визначенні специфіки явищ фольклору.

Рівні жанрової класифікації фольклору: виділення областей, родів, видів, різновидів та ін., жанрів, обрядового та функційного приурочення.

Жанрова система українського фольклору. Жанри українського музичного фольклору, що мають обрядове значення; календарно-обрядовий та сезонно-трудова, сімейно-обрядовий. Виділення груп необрядового фольклору. Загальні якості епічних жанрів. Проблема жанрового визначення ліричних пісень.

Напливовий фольклор.

Жанри українського музичного фольклору у регіональних традиціях.

Тема 3. Категорія «стиль».

Категорія «стиль» в етномузикознавстві. Специфічні особливості системи мови, засобів і форм вираження, що склалися в системі музичного фольклору. Властивості та якості, що притаманні окремим видам та комплексам мовних засобів (слово, музика, хореографія), їх виразові можливості.

«Стиль» у ряді визначальних характеристик фольклорного тексту, що вказує на притаманність окремим регіональним традиціям, жанровим різновидам.

Традиційні форми співвідношення сольного та колективного виконавства, співвідношення сольного та колективного начала у розділах музичних форм (сольний заспів, сольний вивід, тонкий голос – на Надніпрянщині та Полтавщині і ансамблеве продовження); розподіл партій в піснях з багатоголосною фактурою (вивід, горак та баси).

Сольна та колективна форми виконавства. Сольні жанри українського фольклору. Їх різновиди. Репертуар кобзарів та лірників, жанрове наповнення, виконання із супроводом. Кобзарсько-лірницький стиль. Вплив регіональних, соціальних, індивідуальних факторів на формування стилю співочого виконавства.

Тема 4. Народні музичні інструменти.

Основні джерела історичного вивчення народних музичних інструментів: фольклорно-етнографічні, літописні матеріали, зображення і згадки музичних інструментів у різних джерелах, археологічні джерела.

Народний музичний інструмент як предмет органологічного вивчення. Музейні колекції музичних інструментів; їх опис та атрибуція.

Співвідношення конструкції інструменту, його пропорцій, прийомів виготовлення, засобів звуковидобування з призначенням і функціями інструменту. Еволюція музичних інструментів і її зв'язок з історією музичної культури.

Основні види народних музичних інструментів. Принципи класифікації народних музичних інструментів. Західноєвропейський досвід класифікації музичних інструментів (класифікація Е. Хорнбостеля та К. Закса). Класифікація народних музичних інструментів з урахуванням їх функцій в контексті культурної традиції. Ідіофони, мембранофони, хордофони, аерофони у народній традиційній культурі. Ансамблі народних музичних інструментів.

Регіональна специфіка традицій інструментальної музики.

Тема 5. Основи етнології.

Основні поняття: «Етнічна культура», «Культура етноса», «Традиційна культура». Співвідношення етносу і культури. Основні проблеми етнологічного (етнографічного) дослідження: етногенез, етнічна історія, етнокультурні та етносоціальні процеси.

Зародження етнографічної науки. Історія уявлень про варіативності і мінливості людства. Накопичення фактів і зміна підходів. Етнографічні знання в XVIII - першій половині XIX століття. Розвиток теоретичної думки в останній чверті XIX століття.

Становлення і розвиток основних зарубіжних наукових шкіл. Основні концепції та напрямки в зарубіжній етнології XX століття. Культурні статистичні дослідження на початку XXI століття. Основні центри етнологічних (етнографічних) досліджень за кордоном. Найбільш значні періодичні видання. Міжнародні Конгреси з антропології та етнології.

Становлення і розвиток української етнографії. Походження та етнічний

розвиток українців. Формування української етнічної території. Етнографічне районування України. Антропологічні риси українців. Діалекти української мови. Основні сільськогосподарські заняття. Поселення, двір, житло. Народний одяг. Народна кухня. Підсобні заняття, промисли і ремесла. Художні ремесла та промисли. Українці у діаспорі. Інші національності України.

Тема 6. Фольклор у сучасному світі.

Основні тенденції розвитку фольклористики та етномузикології в сучасному науковому світі. Ідеологічне розкріпачення науки, викликане суспільними змінами в житті країни: розвиток інформаційних зв'язків, освоєння нових методів, технологій (організація дослідницької роботи, запис, обробка, систематизація, публікація експедиційних матеріалів, способи їх довготривалого зберігання і використання). Відродження інтересу вчених до традиційних жанрів і проблем, закритим для фольклористики в попередній період: духовні вірші, християнські легенди, фольклор і православ'я і т.д. Науковий інтерес до новоутворень в фольклорі. Розширення предмета фольклористики: активізація поняття «письмовий фольклор».

Затвердження необхідності комплексного підходу до явищ народної традиційної культури. Розвиток історико-генетичного, історико-типологічного, структурно-типологічного, функціональних методів дослідження. Технічне переозброєння науки. Інтенсивні ареальні дослідження і проблема картографування фольклору. Нові види повномасштабних публікацій фольклорно-етнографічних матеріалів - прагнення до розкриття всіх складових культурної традиції.

Проблеми збереження та відродження традицій народної музичної культури. Ключова роль гуманітарних наук (в тому числі фольклористики та етномузикології) в процесах консолідації суспільства.

Музикознавство

Змістовий модуль 1. «Поняття «народна творчість» та її специфічні ознаки»

ТЕМА 1. Специфіка музичного фольклору.

Народна музична творчість. Уявлення про музичний фольклор, його місце в історії культури. Відображення в пісні різних сторін життя людини: трудової діяльності, громадських і особистих подій, світогляду. Національна специфіка народної музики. Основні типи народної музики: вокальний, інструментальний, вокально-інструментальний. Їх особливості.

Специфічні ознаки музичного фольклору: широка популярність та побутування в усній традиції – мистецтво пам'яті. Розповсюдження шляхом «контактної комунікації»; колективність творчого процесу, анонімність, синкретизм – як неподільність компонентів фольклорного мистецтва – слова, музики і руху; обумовленість фольклору життєвими функціями (функціональність); опора на нетемперовану систему (вільний звуковисотний стрій); імпровізаційна основа; «мистецтво варіанту» - вільне виконання, варіювання при значній стійкості традиції.

ТЕМА 2. Народна «теорія» музики і термінологія.

Транскрипція творів народної музики як окремий розділ музичної етнографії. Системне визначення фольклору. Етноінструментознавство, основні проблеми: визначення народного музичного інструмента. Три типи систематизації народних музичних інструментів (структурна, функціональна, УКС). Жанрові класифікації народної музики.

Види самостійної роботи студентів. Студенти повинні знати особливості фольклору, функції первісного мистецтва, місце та значення народної творчості в культурному житті нації. Студенти повинні вміти оперувати термінологічним апаратом, відрізняти архаїчні зразки від сучасних за комплексом особливих ознак. **Обов'язковим** є відповідь на проблемні питання за темою.

Змістовий модуль 2. Фольклор та сучасність

ТЕМА 1. Історія збирання та вивчення українського музичного фольклору.

Розквіт вітчизняної культури в 18 столітті, особлива популярність національного мистецтва. Початок наукової фольклористичної діяльності. Перші нотні записи – репертуарні збірки пісень для домашнього музикування. Виникнення друкованих збірок В. Ф. Трутовського, М. Львова та І. Прача. Їх характеристика, особливості та значення для української культури.

19 століття – новий етап у розвитку фольклористики. Збірки М. Максимовича, О. Аляб'єва, М. Маркевича, М. Цертелева, Л. Єдлічки, А. Коціпінського та ін. Реферат П. Сокальського «Руська народна музика».

Основні збірки українських народних пісень.

ТЕМА 2. Фольклор і композитор.

Народна музика – джерело всієї музичної культури, основа розвитку професійної музичної творчості. Постійний взаємовплив народної та професійної музики. Рівні взаємодії: запис народних пісень; гармонізація народної пісні; збирання та класифікація пісень; утворення збірок народних пісень; цитування народних пісень; створення оригінальних творів в народному стилі (використання особливостей та національно-своєрідних якостей народної музичної мови); широке відображення картин народного життя, характеру, поетичних образів та сюжетів народного мистецтва.

Народна пісня в творчості композиторів класиків. Композитори про народну пісню та шляхи використання фольклору в світовій професійній музиці. Народна пісня в творчості композиторів, представників національних шкіл.

Принципи обробок народних пісень в українській музичній культурі 20 століття. Обробки українських пісень – один з провідних жанрів української музичної культури 19 століття, основа національної музичної школи України. Від обробок української народної пісні до національної симфонії та опери.

Види самостійної роботи студентів. Студенти повинні знати історичний розвиток фольклористики в Україні, школи і напрямки етномузикології. Студенти повинні вміти вирізняти у композиторському тексті народні першоджерела,

аналізувати першоджерело та композиторську техніку роботи з фольклорним зразком. **Обов'язковим** є письмовий аналіз авторського твору на основі народного джерела.

Змістовий модуль 3. Основи теорії фольклору.

ТЕМА 1. Поетика (образна мова, римування, ритмика).

Композиція і структура народної пісні. Взаємозв'язок тексту і наспіву в народних піснях. Композиція найдавніших пісень. Однорядкові наспіви. Поняття пісенної строфи. Куплетні форми. Астрофічні форми (тиради). Ритмічний взаємозв'язок слова і наспіву; типи віршування. Закономірності народнопісенного ритму. Основні засоби музично-ритмічної організації вокальної музики (динамічне акцентування, музично-ритмічне розтягування – часові акценти).

Види народнопісенного віршування: силабічний, акцентний (тонічний), силабо-тонічний. Типові ритмічні формули. Ритмічне моделювання. Аналіз мелодії. Інтонаційна структура пісні, наспівно-декламаційний склад, мовні інтонації, інтервальна основа, загальні поспівки тощо. Характер мелодичної лінії, наявність цезур, метод розвитку, підготовка та здійснення кульмінації, особливість кадансів.

ТЕМА 2. Поетика (строфіка, аналіз мелодії).

Історичний аспект (давність походження пісні). Винятковість або типовість обраної пісні. Значення і цінність пісні, що аналізується. Принципи ладового аналізу народної пісні. Лад народної музики як окреслена система музичних інтонацій. Багатство та самобутність ладових структур в народній музиці. Найдавніші ладові утворення – терцієві лади та ангемітонні лади (їх різновиди, жанри та сфери їх розповсюдження). Діатонічні лади (натуральний мінор, натуральний мажор, лади народної музики). Гармонічні лади. Дволадові наспіви (ладови перемінність, мажорно-мінорні лади, паралельно-перемінні лади).

Види самостійної роботи студентів. Студенти повинні знати особливості композиційної структури народного музичного твору. Студенти повинні вміти робити системний аналіз запропонованих народних пісенних зразків, класифікувати обрядові жанри за ритмоструктурою. **Обов'язковим** є письмовий аналіз народнопісенного твору.

Змістовий модуль 4. Техніка нотації народних пісень

ТЕМА 1. Оформлення нотації (словесний текст).

Музично-етнографічна нотація – це, зафіксоване на папері за допомогою умовних знаків, графічне відбиття реального звучання твору народної музики. Для фольклористики нотування має велике значення. Адже саме воно є тією зв'язуючою ланкою, яка з'єднує початкову фазу дослідницької роботи – збирання матеріалу, з заключною – теоретичним аналізом. Всезростаючі вимоги музично-етнографічної науки до високої якості транскрипції цих творів зобов'язують нотувальника подавати їх з максимальною точністю, враховуючи всі найтонші нюанси народного виконання. Це, очевидно, й зумовило таке становище, що

нотування сьогодні набуває чимраз-то рельєфніших ознак для того, щоб перетворитися в автономну ділянку дослідницької роботи в галузі музичної етнографії, в її окрему спеціальність.

Нотація народних мелодій – справа, котра, маючи під собою міцний теоретичний і методологічний ґрунт, практичний досвід, повинна бути завжди працею творчою. Нотувальнику не годиться підходити до запису народної музики формально, механічно й сліпо застосовуючи тільки засади.

ТЕМА 2. Манера виконання.

Українське багатоголосся. Традиція співу «гуртом» - найпоширеніша на Україні форма народного виконавства. Складний еволюційний процес розвитку багатоголосся на Україні. Передумови виникнення багатоголосся: мистецтво мелодичного варіанту, вплив професійних музичних жанрів (партесний спів). Основні типи багатоголосся на Україні: початкові форми багатоголосся (гетерофонія, бурдон); поліфонічний підголосковий; мелодико-гармонічний; змішаний тип. Особливості українського народного багатоголосся (своєрідне співвідношення голосів в народному виконавстві, мелодична виразовість, розвиненість кожного голосу, чергування терцієвих і квінтових паралелізмів, паралельний рух трізвучками з октавно-унісонним або унісонним закінченням фраз, характерні ладо-гармонічні засоби, імпровізаційно-варіантна перемінність заспівів та розробки основного наспіву в гурті).

Види самостійної роботи студентів. Студенти повинні знати особливості нотної фіксації нотних зразків народних творів, розрізняти виконавські традиції та ареали їх побутування в Україні. Студенти повинні **вміти** оформлювати нотні приклади фольклорного твору, розрізняти типи фактури у народному пісенному творі, виконувати гуртом пісенні приклади регіонального фольклору. **Обов'язковим** є письмова фіксація аудіозразків з архіву лабораторії фольклору та етнографії Дніпропетровської академії музики ім. М. Глінки, виконання пісень записаних на Дніпропетровщині (багатоголосні зразки).

6. ФОРМИ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Основними формами контролю знань є опитування, перевірка самостійних робіт студентів та їх захист на занятті.

7. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ Всі спеціалізації (окрім музикознавства)

Назви змістових модулів і тем	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Тема 1. Фольклор в системі народної традиційної культури. <ul style="list-style-type: none"> • Теоретичні засади народної музики. • Категорії музичного синтаксису. Ритміка, мелодика, лад, фактура, композиція. • Особливості народного багатоголосся. 	18	8	4			10
Тема 2. Поняття жанру. <ul style="list-style-type: none"> • Категорія «жанр». • Жанрова система українського музичного фольклору. 	18		8			10
Разом зм. модуль 1	36		16			20
Змістовий модуль 2. Тема 3. Категорія «стиль». <ul style="list-style-type: none"> • Співочі стилі. • Сольний стиль. • Гуртовий стиль. 	12		6			6
Тема 4. Народні музичні інструменти. <ul style="list-style-type: none"> • Проблеми історичного вивчення. • Основні види народних інструментів. • Жанрова класифікація. 	16		8			8
Тема 5. Основи етнології. <ul style="list-style-type: none"> • Основні поняття: «Етнічна культура», «Культура етноса», «Традиційна культура». • Зародження і розвиток основних наукових шкіл. 	16		8			6

<ul style="list-style-type: none"> • Етнографія народів світу. • Етнографія українського народу. 						
Тема 6. Фольклор у сучасному світі.	10		8			4
Разом зм. модуль 2	54		30			24
Разом модуль 1	90		46			44

Музикознавство

Назви змістових модулів і тем	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	і	ср
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Специфіка музичного фольклору.	16		6			10
Тема 2. Народна «теорія» музики і термінологія.	16		8			8
Разом - зм. модуль 1	32		14			18

Змістовий модуль 2. Фольклор та сучасність

Тема 1. Історія збирання та вивчення українського музичного фольклору.	30		12			18
Тема 2 Фольклор і композитор.	28		8			10
Разом зм. модуль 2	48		20			28
Разом модуль 1	80		34			46
Тема 1. Поетика (образна мова, римування, ритмика).	20		10			10
Тема 2. Поетика (строфіка, аналіз мелодії).	22		12			10
Разом - зм. модуль 3	42		22			20

Змістовий модуль 4. Техніка нотації народних пісень

Тема 1. Оформлення нотації (словесний текст)	42		18			24
Тема 2 Манера виконання.	16		6			10
Разом - зм. модуль 4	58		24			34
Разом модуль 2	100		46			54
Усього	180		80			100

8. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ (всі окрім музикознавства)

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1-4	Модуль 1 Фольклор в системі народної традиційної культури	8
5-8	Поняття жанру	8
9-11	Категорія «стиль»	6
12-15	Народні музичні інструменти	8
16-19	Основи етнології	8
20-21	Фольклор у сучасному світі	8
	ВСЬОГО:	46

9. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ (музикознавство)

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1-3	Змістовий модуль 1. «Поняття «народна творчість» та її специфічні ознаки» Специфіка музичного фольклору.	6
4-7	Народна «теорія» музики і термінологія.	8
8-13	Змістовий модуль 2. «Фольклор та сучасність» Історія збирання та вивчення українського музичного фольклору.	12
14-17	Фольклор і композитор.	8
18-22	Змістовий модуль 3. «Основи теорії фольклору» Поетика (образна мова, римування, ритміка)	10
23-28	Поетика (строфіка, аналіз мелодії)	12
29-37	Змістовий модуль 4. «Техніка нотації народних пісень» Оформлення нотації (словесний текст)	18
38-40	Манера виконання	6
	ВСЬОГО:	80

10. САМОСТІЙНА РОБОТА (окрім музикознавства)

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	Аналіз фольклорного пісенного твору	10
2	Жанрова класифікація за аудіо та нотними зразками	10
3	Визначення стилістичних особливостей степової зони. Спів козацьких пісень.	6
4	Опрацювання літератури з теми «Народні інструменти»	8

5	Музика народів світу	6
6	Фольклор у сучасному світі	4
	Всього	44

Студенти повинні **знати** особливості фольклору, функції первісного мистецтва, місце та значення народної творчості в культурному житті нації, класифікацію народних інструментів. Основи етнології. Студенти повинні **вміти** оперувати термінологічним апаратом, робити системний аналіз, оформлювати нотні приклади фольклорного твору, розрізняти типи фактури у народному пісенному творі, **Обов'язковим** є письмовий аналіз народнопісенного твору, письмова презентація народної музичної культури етноregionу світу.

САМОСТІЙНА РОБОТА (музикознавство)

Види самостійної роботи студентів. Студенти повинні **знати** особливості фольклору, функції первісного мистецтва, місце та значення народної творчості в культурному житті нації, класифікацію народних інструментів. Основи етнології. Студенти повинні **вміти** оперувати термінологічним апаратом, робити системний аналіз, оформлювати нотні приклади фольклорного твору, розрізняти типи фактури у народному пісенному творі, **Обов'язковим** є письмовий аналіз народнопісенного твору, письмова презентація народної музичної культури етноregionу світу.

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	Специфічні ознаки музичного фольклору	10
2	Теорія музичного фольклору	8
3	Етномузикознавчі школи України	18
4	Діяльність композиторів України на основі пісенного фольклору	10
5	Аналіз елементів музичної мови народних пісень	24
6	Комплексний аналіз народних пісень	18
	Розучування пісень Дніпропетровщини	10
	Всього	100

11. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Основними формами викладання народної музичної творчості є лекційні заняття, а також організація та контроль самостійної й індивідуальної роботи. При вивченні дисципліни широко використовуються структурно-логічні схеми, студентам пропонується написання рефератів чи доповідей з відповідної тематики.

У процесі проведення лекційних занять застосовуються наступні методи навчання: дедуктивний, індуктивний, ступінчатий, аудіо-візуалізації, контрасту, проблемний, пояснювально-ілюстративний, репродуктивний та ін.

Лекції можуть проводитися у таких формах: бінарна, лекція-консультація, проблемна, підсумкова, лекція-конференція.

Тематичні заняття можуть проводитися у формі ділової гри, консультації, колоквиуму, вирішення проблемного ситуаційного завдання т. ін.

Вивчення музичного фольклору передбачає також проведення індивідуально-контрольних співбесід, виконання тестових завдань, складання словників і т. ін.

12.МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

До контрольних заходів відносяться: поточний та підсумковий контроль. Оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу модулів здійснюється на 21 тижні в II модулі.

Поточний контроль – проведення підсумкових занять, відпрацювання академічних заборгованостей.

Модульний контроль – включає до себе перевірку засвоєння матеріалу вибіркового тем курсу (змістовний модуль) згідно з тематичним планом шляхом виконання самостійних та практичних завдань, проведення рубіжного атестування.

Підсумковий контроль – проводиться з метою оцінки результатів навчання та здійснюється у формі проведення семестрового заліку в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом.

Оцінювання виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах за 100-бальною системою з переведенням в національну систему оцінювання та систему ECTS.

Серед методів оцінювання – усний, письмовий, практичні, оцінювання організації колективу.

13.ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Максимальна оцінка за кожний змістовий модуль **50 балів**.

Оцінка поточного контролю складається із:

- контрольної роботи (3 теоретичних запитання) – максимальна кількість **50 балів**:

Оцінювання контрольної роботи:

41-50 – якщо відповіді у роботі студента на питання грамотні та обґрунтовані; студент вільно, впевнено володіє навчальним матеріалом, виявляє самостійність мислення, широту кругозору;

31-40 - якщо відповіді у роботі студента демонструють володіння навчальним матеріалом, на питання відповів вірно, але потребує уточнень окремих положень; відсутня необхідна деталізація;

21-30 - якщо відповіді у роботі студента розкривають суть питання, але під час відповіді на питання припускається неточностей і помилок;

11-20 - якщо відповіді у роботі студента демонструють часткове володіння матеріалом, але він не може дати пояснень щодо виконаної роботи, відповіді не повністю розкривають суть питання, допущені грубі помилки;

1-10 - якщо робота студента виконана з помітними помилками і оформлення виконано недбало;

0 - повна відсутність відповіді.

Оцінка за модуль представляє собою суму балів за два змістовні модулі. Максимальний бал дорівнює 100 балам.

14. ПОРЯДОК ЗАРАХУВАННЯ ПРОПУЩЕНИХ ЗАНЯТЬ

Пропущені індивідуальні заняття зараховуються шляхом самостійного опрацювання студентом тем занять (конспектування, опрацювання додаткової літератури, підготовка презентації, підготовка реферату тощо) із наступним їх захистом за розкладом консультацій викладача.

15. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики		для заліку
90 – 100	A	5	відмінно	Зараховано
82 – 89	B	4	добре	
74 – 81	C			
67 – 73	D	3	задовільно	
60 – 66	E			
35 – 59	FX	2	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

16. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Вовк Федір Студії з української етнографії та антропології: *нова редакція* / Федір Вовк; передм. О. Г. Таран; прим. О. Г. Таран, С. Л. Маховської, Ю. С. Буйських; упорядн. О. О. Савчук. Харків: Видавець Савчук О. О., 2015. 464 с.
2. Грица С. Музичний фольклор з погляду етногенезу. *Проблеми етномузикології: зб. наук. пр.* / упоряд. О. Мурзіна. Київ, 2004. Вип. 2. С. 5–23.
3. Іваницький А. Основи логіки музичної форми (проблеми походження музики): навч. посібник. / А. Іваницький. Київ: Альтерпрес, 2003. 180 с.
4. Іваницький А. Український музичний фольклор. Підручник для ВУЗів. Вінниця: Нова книга, 2004. 320 с.
5. Іваницький А. І. Українська музична фольклористика (методологія і методика): Навч. посіб. Київ: Заповіт, 1997. 392 с.
6. Іваницький А. Історичний синтаксис фольклору. Київ, 2009. 402 с
7. Історія української музики т. 1. Київ: видавництво ІМФЕ, 2016. 440 с.
8. Коваль В. Михайло Мішанич – транскриптор. *Етномузика, вип. 8: збірка статей та матеріалів на пошану Михайла Мішанича з нагоди його 70-річчя.* Львів, 2012. С. 9–19.
9. Козацькі пісні Дніпропетровщини / Упорядк. Дніпропетровська консерваторія ім. М. Глінки; Передн. слово Є. Г. Удода. Дніпропетровськ: «ЛізуновПрес», 2015. 60 с.
10. Курочкін О. Українські новорічні обряди: «Коза» і «Маланка». – Опішне. – 1995. 375 с.
11. Хай М. Музично-інструментальна культура українців (фольклорна традиція). Дрогобич: Коло, 2007. 544 с.
12. Чебанюк О. Магічна символіка танкових рухів і ігрових дій. *Регрес і регенерація в народному мистецтві.* Колективне дослідження за матеріалами Третіх Гончарівських читань/ Відп. ред. М. Селівачов. Київ: Музей Івана Гончара; Родовід, 1998. С.9298.
13. Чебанюк О. Релікти архаїчних вірувань і ритуалів у деяких дівочих весняних іграх. *Народна творчість та етнографія.* Вип. 4. Київ, 1997. С. 88–95.

INTERNET-РЕСУРСИ

1. <http://window.edu.ru/window/library>
2. <http://www.piano.ru>
3. <http://classic.chubrik.ru>
4. <http://alenmusic.narod.ru>
5. <http://nlib.org.ua/>
6. <http://newmuz.narod.ru>
7. <http://musiclib.spb.ru>
8. www.tarakanov.net

Розробник: А. Я. Любимова
Гарант освітньої програми: С. В. Хананасв